

פרשת כי תבוא

ולקח הכהן הטנא מידך (כו, ד)

איתא במשנה מסכת בכורים (ג.ח.): "העשירים מביאים בכוריהם בקלתות של כסף וזהב ומחזירים להם, והעניים מביאין אותם בסלי נצרים של ערבה קלופה, אך הסלים והבכורים נתנין לכהנים". מכאן אמרו חז"ל (בבא קמא צב.) "בתר עניא אזלא עניותא" - אחר העני, ממשיכה והולכת העניות... כי מן העני לוקחים את הסל, ואילו לעשיר מחזירים אותו.

ותמוה, מדוע באמת יקחו מן העניים את הסל הדל והקטן של נצרים, והלא כבר ידוע מאמר חז"ל (בבא מציעא לח.) "רוצה אדם בקב שלו יותר מתשעה קבין של חבירו"? אלא תירץ הרה"ק רבי יששכר דב מבעלזא זי"ע: על הפסוק לקמן (כו. טז) "ושמרת ועשית" - מפרש רש"י, "בת קול מברכתו: הבאת ביכורים היום, תשנה לשנה הבאה". ולכן לעשירים מחזירים את כלי הכסף, כדי שיביאו גם לשנה הבאה בכלים הללו, משא"כ מהעני לוקחים ממנו את כלי הנצרים, ואומרים לו תזכה לשנה הבאה להביא בכלים של כסף וזהב... וזה מה שהתכוונו חז"ל "בתר עניא אזלא עניותא" - היינו שאזלא וחלפה לה העניות, ולא תשוב עוד.

עוד הוסיף על כך הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע לפרש: "בתר עניא אזלא עניותא" - דאחרי האותיות "עני" באות האותיות "כסף", מאחר שישראל סבלו כבר עניות, צריכה העניות ללכת מאתם...

מקור: פנינים